

Saksbehandler:
Rune Nordeide, telefon: 33 06 15 66
Teknikk- og næringstjenester

Høring - forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for drift, eiendom og næring	30.01.2018	004/18

Rådmannens innstilling

1. Re kommune støtter ikke forslaget om å flytte plan- og prosessansvaret fra Fylkeskommunen til Fylkesmannen.
2. Re kommune mener endringene vil medføre mindre lokal medvirkning og mindre lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
3. Re kommune har sammen med tre andre kommuner finansiert en prosjektleder i vannområdet, og mener at den nye organiseringen av arbeidet vil skape usikkerhet lokalt og forsinke framdriften i vannforvaltningsarbeidet.
4. Re kommune er usikker på om 2019 er det rette tidspunkt for å endre organiseringen av vannforvaltningsarbeidet når det samtidig pågår endringer av fylkesmenn, fylkeskommuner og kommuner.

Vedlegg:

Dok.dato	Dok.ID	Tittel
15.11.2017	295664	Høringsnotat Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften

30.01.2018 Hovedutvalg for drift, eiendom og næring

Møtebehandling:

Votering:

Rådmannens innstilling ble vedtatt mot 3 stemmer (H (2), FrP (1)).

DEN- 004/18 Vedtak:

1. Re kommune støtter ikke forslaget om å flytte plan- og prosessansvaret fra Fylkeskommunen til Fylkesmannen.
2. Re kommune mener endringene vil medføre mindre lokal medvirkning og mindre lokal forankring av vannforvaltningsarbeidet.
3. Re kommune har sammen med tre andre kommuner finansiert en prosjektleder i vannområdet, og mener at den nye organiseringen av arbeidet vil skape usikkerhet lokalt og forsinke framdriften i vannforvaltningsarbeidet.
4. Re kommune er usikker på om 2019 er det rette tidspunkt for å endre organiseringen av vannforvaltningsarbeidet når det samtidig pågår endringer av fylkesmenn, fylkeskommuner

og kommuner.

Bakgrunn for saken:

I brev datert 5.10.2017 har Klima- og miljødepartementet (KLD) sendt på høring forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven. Følgende endringer er foreslått:

- Vannforvaltingsplanene skal ikke lenger vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven (pbl). En slik frakopling fra pbl. fører med seg at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndighet (les:Buskerud) ikke lenger skal ha en formell rolle i dette arbeidet.
- Fylkeskommunene med plan- og prosessansvar for vannforvaltningen innenfor egne fylker (som Vestfold) skal heller ikke ha noen formell rolle utover sitt sektoransvar.
- Utvalgte fylkesmenn får ansvaret for å koordinere det regionale arbeidet
- Dagens krav i vannforskriften om organisering og prosess er foreslått fjernet.
- Fylkesmannen kan avgjøre om det er hensiktsmessig å dele inn vannregionen i vannområder, og kan selv avgjøre hvordan samarbeidet skal bli organisert på lokalt nivå.
- Miljødirektoratet (Mdir.) skal, i samråd med de andre direktoratene, utarbeide oppdaterte vannforvaltingsplaner og sørge for høring av disse. Mdir. skal sende sin tilråding til Klima- og miljødepartementet som godkjenner planene.
- Naturmangfoldloven erstatter plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene for vannforskriften.
- Det må gjennomføres noen justeringer for å få vannforskriften mer i samsvar med EUs vannrammedirektiv.
- Lov- og forskriftsendringene er foreslått å tre i kraft fra 1.7.2018. Høringsfrist er 15.1.2018.

Hovedpunkter i begrunnelsen fra departementet for endringsforslaget:

1. Mer effektivt.
 - a. Departementet mener at arbeidet gjennom regionale planer etter pbl er for omfattende, omstendelige og ressurskrevende.
 - b. Departementet mener at det er de nasjonale vannmiljøinteressene som er viktigst i dette arbeidet. Det pekes på vannkraft, landbruk, drikkevann og miljøinteresser hvor Norge bør rapportere realistiske mål ovenfor ESA. Organisering og gjennomføring bør derfor bli styrt fra staten direkte. Ved å kople av regionalt og lokalt politisk ledd vil arbeidet med å «revidere og oppdatere» vannforvaltingsplanene med tiltaksprogram fremme de nasjonale interessene på en bedre måte.
2. Økonomi- det blir mindre kostnadskrevende når arbeidet skjer i direkte linjer i statlig regi: fylkesmann- direktorat-departement.
3. Harmonisering med vanndirektivet

Aktuelle lover og forskrifter:

Plan- og bygningsloven, vannforskriften og naturmangfoldloven

Faktaopplysninger:

EUs rammedirektiv for vann ble vedtatt i EU i 2000, og innført i norsk lovgiving gjennom vannforskriften i 2007. Formålet er å sikre godt vannmiljø og bærekraftig bruk av vannressursene. Vannforvaltningen skal være helhetlig og basert på nedbørfelt, på tvers av geografiske og administrative grenser. Derfor er Norge delt inn i 11 vannregioner og vannområder. Fra 2010 har én fylkeskommune i hver vannregion hatt rollen som «vannregionmyndighet» som koordinerer plan- og prosessarbeidet i hele vannregionen, mens de andre fylkeskommunene har plan- og prosessansvar innenfor eget fylke. Re kommune tilhører vannregion Vest-Viken med Buskerud fylkeskommune som vannregionmyndighet.

Planprosesser og dagens organisering

- Vannforskriftsarbeidet følger 6 års sykluser. Første landsdekkende planperiode var 2010-2015. Vi er nå inne i planperiode 2016-2021, der gjeldende planer vedtatt i fylkestingene i 2015, godkjent i KLD i 2016, skal følges opp og tiltak skal gjennomføres. I samme periode (2016-2021) skal planene rulleres; - for vedtak og godkjenning i 2021.
- Lokalt har vannregionmyndigheten og fylkeskommunene organisert arbeidet i nedbørfeltvise vannområder med tilsatte vannkoordinatorer. Vannområdene har arbeidsgrupper og styringsgrupper der politikere fra kommunene og fylkeskommunene deltar. Frivillig sektor, næringsliv og noen fagsektorer er involvert i ulik grad i de lokale vannområdene. Re kommune tilhører Aulivassdraget vannområde hvor kommunestyret tidligere har samtykket til å ansette egen prosjektleder. Her samarbeider vi for øvrig med Sandefjord, Tønsberg og Holmestrand kommuner.
- Dagens organisering har vært nybrottsarbeid. Den har sikret politisk forankring og aktiv lokal deltakelse. Ordningen har et forbedringspotensial, noe som blant annet evalueringen viser.
- Kommuner og fylkeskommuner har blitt enige om et spleiselag for å få til koordinering gjennom vannområdene. Også miljødirektoratet, noen fylkesmenn og også andre instanser deltar med midler inn i slike spleiselag.
- I perioden 2010-2017 er det samlet og bygd opp viktig kunnskap og kompetanse gjennom lokale og regionale vannområdekoordinatorer.
- Økonomiske midler som fylkene har fått til arbeidet fra miljødirektoratet, skal etter departementets forslag gå til fylkesmannen og sentral stat.

Evaluering av dagens ordning

Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) har forsket på vannforvaltningsarbeidet. Konklusjonen fra studien er følgende:

- De aktørene som deltok i arbeidet, kommuner, fylkeskommuner og regionale og statlige myndigheter, opplever at den nye vannforvaltningen er formålstjenlig og bidrar til at vannmiljøet blir bedre på sikt og at hensynet til vannmiljøet ble bedre tatt vare på i hver sektor.
- Et av de tydeligste funnene er opplevelsen hos alle aktørgrupper at nedbørfeltorientert tenking, har ført til et mer helhetlig perspektiv på vannforvaltningen.
- Arenaene som er blitt opprettet i vannforvaltningen har utviklet seg til å bli lærende arenaer på tvers av sektorgrenser; en læring som har vært helt nødvendig for å kunne nå målene om godt vannmiljø.

Riksrevisjonen (RRV) har undersøkt KLD sitt arbeid med å sikre godt vannmiljø og bærekraftig bruk av vannressursene. RRV kom fram til at:

- KLD sammen med ansvarlig sektordepartement ikke har lagt godt nok til rette for det regionale planarbeidet
- til tross for at KLD ikke har lagt godt nok til rette, gir dagens organisering kommunale og regionale plan- og sektormyndigheter anledning til å samarbeide og å ta viktige avgjørelser om vannmiljøet og hvordan vannressursene kan bli brukt

Vurderinger:

Forslaget til endringer er begrunnet med effektivitet, kostnad og harmonisering (til vanndirektivet).

Effektivitet.

For å få samordnet gjennomføring av nødvendige miljøtiltak i vassdragene, bør eierskapet til planene være mest mulig bundet opp til lokal og regional kunnskap og demokratiske avgjørelser. I et nybrottsarbeid som dette er, må en regne med at det tar tid før alle finner rollen sin og samordningen fungerer. Etter plan- og bygningsloven gjelder klare planprosesser med stor grad av

medvirkning. Politisk vedtatte planer etter pbl. er rettslige styringsdokumenter. Bl.a. fordi vannforvaltningsplanene fortsatt kobles til plan- og bygningsloven.

Rådmannen har opplevd at departementet har brukt lang tid før oppdraget med vannforskriften ble delegert regionalt og lokalt. Når alle de lokale dokumentene var levert og sydd sammen til den regionale vannforvaltningsplanen, brukte igjen departementet lang tid før planene ble godkjent. Dette har ført til flere stopp i det praktiske arbeidet i vannområdene. Kommunene har forlenget prosjektperioden for koordinatører/prosjektledere fra år til år i mangel av klare signal fra departementet. Dette har vært hovedgrunnen til at arbeidet ikke har vært så effektivt. Nå er mye av grunnlagsarbeidet gjort og bl.a. tiltaksanalysene gir vannområdene klare arbeidsoppgaver. I Norge endres nå inndeling av områder for fylkesmenn, fylkeskommuner og kommuner. Med dette som bakteppe, er rådmannen usikker på om 2019 er det rette tidspunkt for også å endre også vannforvaltningsarbeidet.

Kostnader knyttet til hvem, hva og til gjennomføring av tiltak er lite omtalt i høringsnotatet.

Lokal forankring blir svekket slik forslaget fremgår. Endringene kan hende fører til at planarbeidet på statlig nivå går raskere og med mindre kostnad for sentral stat. Rådmannen er ikke overbevist om at endringsforslaget fører til at en får mindre utgifter på lokalt og regionalt plan.

Vannforvaltningen skal inngå i regionale og kommunale planer og budsjett. Tiltak skal settes i verk lokalt der vannet renner. Det er nødvendig med ressurser på mange plan; kunnskap, samordning og økonomi.

Organisering, nettverk, kompetanse og kunnskap i vannområdene og på fylkeskommunalt plan fungerer gjennom gjensidig tillit og gjennom spleiselag. Å endre dette drastisk nå før vedtatte planer er gjennomført, synes å være lite kostnadseffektivt.

Harmonisering med vanndirektivet.

Rådmannen har ikke merknader til dette.

Økonomiske konsekvenser:

Re delfinansierer allerede en 50 % stilling som prosjektleder for et vannområde. Det framgår ikke av høringsnotatet om de kommunale bidragene vil bli overflødig når staten tar over ordningen i sin helhet.

Miljøkonsekvenser:

Vannforskriften er et viktig grunnlag for å bedre vannkvaliteten i våre nærområder.

Konsekvenser for sammenslåingen Re og Tønsberg:

Re har i dag bare ett vannområde å forholde seg til. Med nye Tønsberg kommune vil også vannområdet Horten-Larvik bli viktig.

Konklusjon/anbefaling:

Fylkeskommunene har hatt en viktig rolle som samfunnsutvikler og samordner. Fylkeskommunen har gjennom planperioden 2010-2015 organisert, samordnet og koordinert arbeidet med helhetlig vannforvaltning i hvert nedbørfelt. Rådmannen har opplevd at vannområdet Aulivassdraget har hatt en god støtte fra både vannregionmyndighet (Buskerud fylkeskommune) og Vestfold fylkeskommune med vannforvaltningsplanene og gjennomføring av denne. Det er viktig med eierskap til vannforvaltningsplanene. Rådmannen mener at den organiseringen vi nå har bør utvikles videre.

Re, dato 15. november
2017

Trond Wifstad
rådmann

Mette G. Halvorsen
kommunalsjef